

"Розмалюй писанку"

Інтегрований урок для 1-4 класів

(за програмою Є. Плющик, Г. Ямчинської „Мистецька абетка” для 1-4 класів).

Мета уроку (зазначена мета є загальною для всіх пропонованих далі уроків): Ознайомити учнів з розмаїттям українських писанок, їх основними символами, українськими піснями, віршами і легендами, що пов’язані з писанкарством. Навчити виконувати ескізи писанок з різними солярними знаками в різних народних техніках. Розвивати просторове та логічне мислення, відчуття композиції, поєднання традиційних символічних елементів, підбір і гармонізацію кольорів. Стимулювати інтерес до древнього українського ужиткового мистецтва писанкарства та регіонального поліського народного мистецтва, навчити виконувати великодніх пісень, водити хороводи, що пов’язані з символікою писанок.

Обладнання: олівці, гумки, писачки, свічки, підготовлені до роботи яйця, розведені фарби, столові ложки, ганчірки, ножиці, кольоровий папір, картон, клей. Для 3-4 класів - „Інструкційні картки „поетапне виконання мальованки на основі пап’є-маше” (3 клас), „Поетапне виконання писанки” (4 клас), тексти віршів і пісень.

Хід уроку

На виставочному столі — колекція поліських писанок та писанок з різних регіонів України.

Учитель образотворчого мистецтва:

— Писанка – символ життя, весни і сонця, який народився у прадавніх віруваннях українського народу.

„Після того, як Спаситель, вознісся на небо, Марія Магдалина прийшла до Риму, щоб там проповідувати Євангеліє.

У Римі вона подарувала імператору Тиберію червону крашанку зі словами: „Христос воскрес!” За її прикладом почали інші християни у день святої Паски обдаровувати один одного крашанками і писанками...” [17:145].

Їх писали з незапам’ятних часів до весняних свят, а з приходом християнства писанка стала символом Великодня – Воскресіння Ісуса Христа.

Призначення писанки – вітати зі святом, бажаючи всього найкращого у житті: родючості, здоров’я, щастя, сили, краси... Писанкам надавали магічної сили і зберігали їх із надією, що вони принесуть щастя і добро, захистять людину від таких природних явищ, як грім, гроза, вогонь, паводки, а також від людських хвороб та хвороб свійських тварин.

Учитель образотворчого мистецтва ставить перед учнями кошик у вигляді курки з колекцією традиційних українських писанок. Учитель дає розглянути кожній дитині і просить, щоб діти тримали її обережно і повертали писанку на всі боки для ретельного розгляду орнаментальної композиції. Запитання: Як поділене яйце? (Відповідь: вертикальними і горизонтальними лініями). Запитання: З яких елементів (геометричних, рослинних) складається композиція? (Відповідь: зірка з трикутників, коло у верхній і нижній частинах яйця, ромби поділені на частини або з крапками у середині; рослинні – квіти, дерева – це елементи дуже древні і в різних регіонах трактуються по-різному). Запитання: Як необхідно тримати писанку і розглядати орнамент на писанці? – (Відповідь: гострим кінцем доверху). Запитання: Які кольори ви бачите на писанці? Скільки їх? (Відповідь: 6 кольорів. Червоний, синій, зелений, жовтий, менше коричневого і чорного). Червоний колір символізує життя і радість, жовтий – світло і сонце тощо).

Слово учителя:

- Ці елементи, я думаю, вам зрозумілі – ви їх бачили на рушниках, керамічних виробах, але є і незвичні. Зверніть увагу на плакат з магічними знаками та символами. Запитання: Які види орнаментованих яєць ви знаєте? (Відповідь: крашанки, крапанки, мальованки, писанки) Запитання: Які орнаментальні мотиви характерні для українських писанок? (Відповідь: геометричні, рослинні, тваринні). Один з учнів читає вірш Д. Чередниченка „Розмалюю писанку”:

Розмалюю писанку,
Розмалюю,
Гривастого коника
Намалюю.
Розмалюю писанку,
Розмалюю,
Соловейка-любчика
Намалюю.
Розмалюю писанку,
Розмалюю,
Різьблену сопілоньку
Намалюю.
А сопілка буде грати,
Соловейко щебетати,
А гривастий кониченько
Славно танцювати.

(Д. Чередниченко)

№ з/п	Назва символу	Зображення символу	Значення символу	Приклад написання символів на писанці
1.	сонце		Центр і основа небесного простору, носій світла і життя.	
2.	а/ зоря; б/зірка.		а/ закон неба; як рання зоря, вона передвіщає символ життя; б/ знак неба, знак	

			Христа.	
3.	дерево життя.		Символ відродження природи, сукупність всього доброго і цінного.	
4.	земля, засіяна земля.		Символ родючості засіяного поля.	
5.	а/ птах; б/ півень.		а/ символ вічності; б/ передвісник дня, охоронець добра від впливу зла.	
6.	а/ кінь; б/ олень.		а/символ невтомності руху; б/ символ добробуту, багатства; символ невтомності руху, взаємодопомоги.	
7.	Риба.		Символ здоров'я.	

1 клас. Діти ще не можуть зробити писанку або мальованку, тому їм пропонується виконати витинанку у вигляді писанки із зображенням традиційних магічних знаків – наприклад, зірки, сонця, зорі, дзвонів та дерев життя. Такими писанками-витинанками можна прикрасити клас перед святом Великодня, подарувати рідним і близьким як вітальну листівку із побажаннями щастя, добра, весни і злагоди у житті.

1 клас: Писанка-витинанка. Роздаємо дітям заготовлені силуети у вигляді яйця розміром у половину стандартного аркуша паперу А4 (приблизно 10×15 см). Згинаємо силует навпіл кольоровою стороною всередину. На половині підготовленої форми малюємо зображення дзвоників, зірки, дерева життя. Потім зігнутому середина вирізуємо по контуру, а окремі деталі зірки вирізуємо, згинаючи силуетне зображення яйця під різними кутами.

Учитель музики розучує *танець-гру „Плету лісочку”*, рухи танцю відповідають символу безконечника на писанці.

Учасники: Ведучий (старший учень або учитель), учні класу.

Хід гри:

Ведучий починає „заплітати лісу”. Перший учасник з протилежного від Ведучого боку, стоячи на місці, робить перші ворота зі своєю сусідкою (сусідом), піднявши вгору з’єднані руки. У ці „ворота” Ведучий проводить весь гурт і повертається з ним на своє попереднє місце.

Коли всі учасники пройдуть у перші „ворота”, другий учасник має знати, як слід „заплестись”. Він не йде за іншими попід свою праву руку, а тільки повертається на своєму місці у той бік, куди його ведуть, і ліву руку першого учасника не переносить через голову, а кладе на своє ліве плече.

Так само „заплітаються” третій, четвертий і решта учасників.

Повільно

mf *mf*

Пле-ту, плету лі- соч- ку си- том, ре- ше- том. Ой ти, мо- є
зіл- ляч- ко та й зе- ле- не- є. Ой так, так сі- ють мак,
і мор- ковку, й пастернак.
о- гі- роч- ки - жов-тя- ки. Тож ра- дій- мо, ді- точ- ки:
За- ро- бо- ту, хлоп-ча- ки!
в нас гі- роч- ки зе- ле- ньє- кі- і і дів- чат- ка
ве- се- лень- кі- і. Ой так, так сі- ють мак,
і мор- ков- ку й па- стер- нак.

Великодні дзвони

муз. Є. Плющик
сл. Хр. Білоус

Помірно, розважливо

mf

Ве- ли- кий день, ве- ли- кий день! Вес-ня-не-є свято - Ра-
Ве- ли- кий день, ве- ли- кий день! Ясний Великдень на землі! Ба-
ді- ють ді- ти на зем-лі, і не- ня, і та- то.
га- то ра- дос- ті й пі- сень при- ніс нам ян- гол на кри- лі.

1. Великий день! Великий день!
Веснянеє свято –
Радіють діти на землі,
І няня, і тато.
2. Великий день! Великий день!
Ясний Великдень на землі!
Багато радості й пісень
Приніс нам янгол на крилі.

2 клас: Крапанки. Продовжується ознайомлення учнів із символікою писанки. „...Минув уже третій день, як помер Христос на хресті. Уже третій день його Мати, Марія, журилася – не їсть і не п’є нічого. Жінки приходили до неї, хотіли потішити її, просили, щоб вона з’їла щось. Але Марія й далі нічого не говорила й нічого не їла.

Бідна дівчина Ганя у неділю вранці, коли всі раділи, що Христос воскрес, взяла все своє добро – кілька яєчок – і пішла до Марії.

- Маріє! Не плач, не сумуй, - просила вона. Хіба ти не знаєш, що твій син воскрес? Не сумуй, а радуйся, Маріє!

Дівчина дала Марії свій подарунок – кошик із яйцями. Сльози радості потекли з Маріїних очей і впали на яєчка.

І дивне диво сталося. Де впала сльоза з її святих очей, там на яєчках зацвіли квіточки, чарівні метелики, ясні зірочки...” [17:145]. Тому стали робити крапанки.

Перед уроком вчитель, щоб запобігти травмування, нагадує правила поведінки на уроці під час писання воском:

- працювати у спецодязі (фартухи, косинки, шапочки);
- на робочому місці не повинно бути зайвих предметів;
- світло повинно падати зліва; відстань від очей до виробу має складати приблизно 30 см;
- інструменти необхідно розмістити на робочому столі так, аби вони не заважали під час роботи;
- свічка повинна бути надійно закріплена у підсвічнику, який повинен мати масивну основу; не використовувати для підставки під свічку випадкові речі (блюдця, чашки та ін);
- заборонено використовувати фарби на легкозаймистій основі;
- під час роботи з гарячим воском слідкувати за тим, щоб він не потрапив на тіло;
- при роботі з оцтом і фарбами користуватися ложкою й ганчіркою;
- під час написання писанки руками не торкатися очей, не викликати подразнення слизової оболонки;
- перевірити, чи добре закріплений писачок на дерев’яному держачку;
- писачок слід нагрівати, не торкаючись його металевої поверхні пальцями;
- після роботи ретельно вимити руки й прилади, прибрати робоче місце.

Христос воскрес! Радійте, діти,
Біжить у поле, у садок,
Збирайте зіллячко і квіти,
Кладіть на Божий хрест вінок!

Нехай бринять і пахнуть квіти.
 Нехай почує Божий рай,
 Як на землі радіють діти
 І звеселяють рідний край.
 На вас погляне Божа Мати,
 Радіючи з святих небес...
 Збирайтеся, діти, нум співати...
 Христос воскрес! Христос воскрес!
 (Леонід Глібов)

Вчимося ділити яйця на частини вертикальними, горизонтальними лініями. На такому уроці у 2-3 класі можемо спробувати створити крапанку. Цей розпис крашанками характерний для західного регіону України, Лемківщини, Польщі та Чехії.

Щоб зробити таку писанку-крапанку, необхідно мати дерев'яну паличку (за розмірами олівця) і булавку з круглим металевим закінченням. Гострий кінець булавки вставляємо у паличку на одну третину - і найпростіший писачок готовий. Ще один варіант писачка: шпиця для в'язання, до кінчика якої припасована ватка. Для розпису потрібна ще невеличка електроплитка, невисока каструлька (для „водяної бані”), керамічна або металева баночка для розплавленого воску і барвники.

№ з/п	Графічний малюнок, операція	Опис операції	Інструменти і матеріали	Примітки
1		Вимити яйце водою, обтерти ганчіркою або серветкою.	Мисочка для води, ганчірка, паперові серветки	
2.		Обтерти ганчіркою, змоченою у 9% оцті	Вата, ганчірка, 9% оцет	
3.		Круглим надфілем пробити невеликі дірочки у верхній і нижній частинах яйця	Надфіль або голка - „циганка”	
4.		Видути яйце	Склянка	
5.		Промити під краном отвори яйця. Ще раз просушити ганчіркою і обезжирити.	Проточна вода, ганчірка	
		Закрити воском отвори	Віск	

Пишуть крапанку штрихами (витягнутими крапками). Перед роботою яйце видувають, знежирюють оцтом. Висушене яйце ділимо на частини – вертикальні, горизонтальні - і за цими діленнями починаємо ставити крапки (вмочаємо кінчик палички з булавкою або шпиці у розплавлений віск) і, витягуючи крапку у максимально довгий, до 1 - 1,5 см, штрих. Наприклад:

Потім у розведений барвник акуратно вмочуємо розмальоване воском яйце. Через 10 хвилин виймаємо ложкою, і кладемо яйце на чисту ганчірку, просушуємо та знімаємо віск над полум'ям свічки. Потім обтираємо яйце ганчіркою, змоченою трішечки в олію, щоб блищали.

Барвники:

- природні – з лушпиння цибулі, фіалки триколірної, чорнобривців, іван-чаю, конюшини. Робимо відвар з цих рослин, який настоюємо до двох діб, проціджуємо і додаємо для закріплення кольору оцет, сіль або лимонну кислоту (1,2 столові ложки на один літр води. Палітра таких фарб надзвичайно широка і багата, не шкодить здоров'ю учнів;
- штучні – спеціальні „Для розпису яєць”, а також анілінові „Для фарбування вовни”. Фарби розчиняють у теплій воді і додають оцет або сіль, так само, як у природні барвники, для закріплення кольору.

Символіка кольорів на писанці:

- ☀ Жовтий – тепло, життя;
- ☀ Червоний – радість, любов;
- ☀ Зелений – весна, воскресіння природи;
- ☀ Білий – чистота, цнотливість;
- ☀ Синій – вода, небо, повітря, здоров'я;
- ☀ Коричневий – багата на плоди матір-Земля;
- ☀ Чорний – у поєднанні з білим: пошана до померлих душ, подяка їм за охорону від злих сил.

Сполука 3-4 кольорів на писанці традиційна, але ці поєднання бувають різними в залежності від регіональних особливостей: На Поліссі, Волині, частині Поділля побутують писанки з перевагою ясно-червоного тла. Для Подніпров'я характерні червоний, чорний, зелений. Бойківські писанки – переважно двобарвні: жовтий, коричневий, часто з вишкрябаним мотивом. Гуцульські писанки – ясні, писані жовтими і білими контурами на червоному тлі, часто трохи зеленої, синьої, чорної барви, орнамент геометричний, укладається з цілого ряду дрібних барвисто розфарбованих елементів. На Чернігівщині та Київщині траплялися, а подекуди і зараз зустрічаються білі писанки, що належить до найвишуканіших мистецьких творів нашого народу. Аби їх одержати, писанкарки після нанесення кольорового орнаменту знебарвлювали решту поверхні яйця міцним капустиним квасом, і тоді на сніжно-білому тлі розквітали яскраві малюнки [17:152-153].

ВЕЛИКДЕНЬ

*муз. Є. Плющик
сл. Хр. Білоус*

М'яко, з усмішкою

сон- це ве- де всіх за ру- ки, і квіт-

ки - на- че стру-ни, нав- ко- ло та- ем- ни- чі ви- хлю-пу-ють зву-ки. //

-віт- ні, бо вос- кресли вде дні Ве- ли- кодні!

2. І земля – ніби писанка світла –
 Кольорова, весела сьогодні.
 В церкві люди – святкові й привітні,
 Бо воскресли вже дні Великодні.

Учитель музики розучує з дітьми хоровод „Кроковеє колесо”, намагаючись проходити ніжками елемент писанки – квітку з листочками.

Кроковеє колесо

Хід гри:

Гурт учнів утворює замкнене коло. На площині кола вбивають у землю три кілочки (або в умовах класу ставлять об’ємні предмети), ніби по кутах уявного трикутника. Гурт заводить пісню, у цей час Ведучий розриває біля себе коло і веде учасників гри такою дорогою: спочатку перед першим кілком, тоді поза другим, потім перед третім, а далі завертає до другого кілка і десь за ним подає руку своєму колишньому сусідові. Таким чином коло перетворилось на фігуру, що нагадує велику підкову. Гурт співає веснянку і кружляє досхочу.

Помірно
mf

Кро- ко- ве- є ко- ле- со, кро-ко- ве- є ко- ле- со.

Кроковеє колесо, (2)
 Вище тину стояло, (2)
 Дива дивні бачило. (2)
 Туман таночок виводить.

Що виведе, той стане (2)
 На квіточки погляне. (2)
 Усі квітки в таночку, (2)

3 клас: Писанка - мальованка. Мальованка означає мальована пензликом. Це імітована під писанку декоративна форма – найчастіше дерев'яна, що зі смаком розмальована гуашевими, олійними фарбами. На мальованках частіше зображають квіти, мініатюрні композиції з життя Ісуса Христа.

На попередніх уроках діти обклеюють видуте яйце маленькими клаптиками паперу розведеним, як молоко, клеєм ПВА (обклеюють 5-8 разів маленькими клаптиками паперу, змінюючи колір паперу кожного шару для обклеювання. Таке підготовлене яйце з пап'є-маше можна також обклеювати дрібними витинанками або аплікаціями). Тиждень обклеєне яйце сохне. Потім, не розрізаючи форму як звичайно роблять, не виймаючи із середини самого яйця, тому що учням іще досить складно робити, зачищаємо наждачним папером обклеєну форму, ґрунтуємо рідкою білою або жовтою гуашшю 2-3 рази обклеєне яйце, 1 добу сушимо. Ця підготовча робота проводиться на попередніх уроках (перший урок – 30 хвилин – обклеювання, другий урок – ґрунтування) або виконується разом з батьками. Підготовлене яйце учні вже можуть самостійно розділити на частини і ускладнити композицію.

На підготовлене до роботи яйце з пап'є-маше нанести олівцем контур майбутнього малюнка. Тонкими пензлями № 3-5 нанести гуашшю малюнок, починаючи з великих деталей і закінчуючи найменшими і найтоншими деталями. Потім, коли малюнок висохне (краще на наступну добу), покрити мальованку безколірним меблевим лаком.

Дитина вільно оперує мальованкою, не боїться пошкодити яйце. У 3 класі можна дати дітям досить складну композицію. Діти діляться на групи по 3-4 особи і сідають (кожна група біля свого столу). Якщо щось вийде невдало, можна перегрунтувати яйце і спробувати зробити малюнок ще раз.

Учитель музики розучує гру „Царівна”. Два кола рухаються зі співом у такий спосіб: внутрішнє коло йде по колу за годинниковою стрілкою (учні не тримаються за руки: дівчата кладуть руки на груди, хлопчики – на пояс), зовнішнє незамкнене коло, тримаючись за руки, йде змійкою між учасниками внутрішнього кола (у вигляді безконечника – символу життя, його безпеки). Дія проходить у внутрішньому колі.

Легко

А десь була царівна, царівна, царівна.
А десь була царівна, царівна молода.
Царівно, бійся відьми злої, відьми злої, відьми злої,
Царівно, бійся відьми злої, відьми злої.
І враз прийшла та відьма зла, відьма зла, відьма зла.
І враз прийшла та відьма зла, відьма зла.

(„Відьма” входить і „присипляє” царівну. Ведучий зовнішнього кола підходить до царівни, бере її за руку. Царівна „прокидається” і стає Ведучою, а „відьму” оточує і кружляє внутрішнє коло).

Ой малює Одарочка
Писанки червоні,
І біжать до неї взори:
Півні, зорі, коні.
Кожне просить на писанці
Його написати,
Кожне хоче звеличати
Господнє Свято.
Кожне каже: „На писанці
Я все не віднині.
Мене здавна так писали
Та ще в Україні!”

Ми яскраві писаночки,
Гарні, гарні панночки,
Нас писала невеличка
Марусенькина сестричка.
Ой писала в темну нічку
І спалила цілу свічку,
Жовтим воском нас красила
І до фарби положила.
(Леся Храплива)

4 клас: Традиційна писанка. Виконується традиційна писанка розписом воском. Якщо діти пройшли весь шлях з 1 класу і знають, як ділитися яйце, з яких елементів складаються орнаментальні мотиви, кольори традиційних писанок і їх значення, тоді у 4 класі можна надати учням унікальну можливість учням створити досить складну композицію на писанці самостійно. Робота теж розрахована на те, щоб діти працювали групами.

Яйце під час декорування або розпису потрібно тримати у лівій руці. В правій (для дитини, що працює правою рукою; для дитини, що працює лівою – у лівій) – олівець для попередньої роботи (поділ яйця на частини або нанесення орнаменту) або писачок для воскового розпису і мізинцем правої (лівої) руки ще й підтримувати яйце для того, щоб лінії, які проводяться (від себе) повертаючи лівою рукою (до себе) були рівними і впевненими.

У 3-4 класах підготовлене яйце можна розписувати старовинними поліськими візерунками. Починаємо з найпростіших – рослинних, потім приступаємо до геометричного орнаменту. Учні, які справляються з першими

двома видами орнаментів, можуть приступати до засвоєння зооморфного зображення тварин, риб, птахів, оленів...

Курка з нашого села –
Гляньте! –

писанку знесла!

Може не повірить хтось –
Ось вона у мене, ось!
Тут узори й тут узори,
А між них високі гори.
Сяє зірка із небес,
Возвіща:

- Христос воскрес!

Каже Ромчик:

- Не лукав,

Певно, сам розмалював?..

Петрик з вулиці гука:

Хлопці, в мене теж така!

(М. Петренко)

Учитель музики пропонує разом з дітьми виконати великодні пісні та розучити хоровод „Кривулька”.

„Кривулька”

Виконавці – дівчата і хлопці (можуть бути і діти). Вони утворюють еліпсоподібне коло і стають обличчям до кола.

З 1-го по 10-й такти мелодії першої строфи на слова:

Ми кривому танцю (2)

Не виведемо кінця, -

всі учасники хороводу, співаючи, йдуть по колу за рухом годинникової стрілки.

З 1-го по 10-й такти мелодії другої строфи на слова:

Дівки-молодиці (2)

Терем будували, -

вони, не роз'єднуючи рук, поступово вигинають еліпсоподібне коло так, що утворюють з нього форму латинської букви „S”. На останній такт мелодії роз'єднують руки і опускають їх вздовж корпусу.

З 1-го по 10-й такти мелодії третьої строфи на слова:

Терем будували, (2)

Вікон не виймали, -

один з кінців латинської літери „S” стоїть на місті, а решта учасників хороводу обходять його так, що утворюється форма слимакової мушлі.

З 1-го по 10-й такти мелодії четвертої строфи на слова:

Щоби не вилітав (2)

Сивий соколонько! –

виконавці розгортають звивисту, слимакоподібну лінію, рухаючись у протилежному напрямку.

З 1-го по 10-й такти мелодії п'ятої строфи на слова:

Щоби не виносив (2)

Дівочої краси! –

Учасники хороводу, знову взявшись за руки, утворюють еліпсоподібне коло.

З 1-го по 10-й такти мелодії шостої строфи на слова:

Бо дівоча краса (2)

В пиві ся купала! -

виконавці повторюють усе те, що вони робили, виконуючи другу строфу хороводу, але на місці стоїть вже другий кінець латинської літери „S”.

З 1-го по 10-й такти мелодії сьомої строфи на слова:

В пиві ся купала (2)

І в меді ся вимивала! -

учасники хороводу повторюють те, що й у третій строфі пісні, тільки звивають слимакоподібну лінію в протилежний бік. На цьому закінчується хоровод.

Швиденько

1. Ми кри- во- му тан- цю, ми кри- во- му тан- цю не ви- ве- де- мо кін- ця. 2. Дів- ки, мо- ло- ди- ці, дів- ки, мо- ло- ди- ці те- рем бу- ду- ва- ли. 3. Те- рем бу- ду- ва- ли, ві- кон не вий- ма- ли.

П р и м і т к а. Вірші М. Лазарука і М. Ситника пропонується виконувати учителям, які ведуть урок або учителю української мови, попередньо розкривши зміст незнайомих слів і висловів.

Я – писанка, писана житнім вогнем,
Процідженим через вузесеньку кістку,
Мене ще лелістимуть у любистку,
Абись-те любили мене.

Котитимусь легко з голодних верхів
В хустині оранжевій, у вишиванці,

Де барви, мов звуки флюярині вранці,
Глибокі, терпкі, мов не з наших віків...

Я кочусь, кочусь із далеких відлунь,
Жорнує мене забуття скам'яніле,
Та я воскресаю, і личко змарніле
Несу на долонях затерплих на Грунь.

Лишаються тільки зрадливі рубці
Під воском тугим, барвниками й узором,
І не збагнути їх втомленим зором –
Душею лишень. Най лакузи – жерці,

Поблажно вовтузяться коло багать,
Перунів нових вихваляючи хвацько...
Я писанка вічна, мене так багацько,
Не вистойть навіть муштрована рать.

(Мирослав Лазарук)

Про поліські писанки

У Житомирському краєзнавчому музеї зберігається колекція писанок, крашанок та мальованок Волинської губернії кінця XIX – початку XX ст. Їх більше тисячі зразків, а найдавніші зберігаються з 1902 року. Вони вирізняються тим, що частіше розписані орнаментами рослинного характеру і мають назви: „вазончик”, „повняки”, „півонія”, „рожа”, „огірочки”. У музейному зібранні представлені також писанки з геометричним візерунком: „клинці”, „безконечники”, „ламаний хрест”, „сорококлинчики” та зооморфними орнаментами: „пташині лапки”, „черепаха” „шапка лося”, „рибки”, вовчі зуби”. Є і такі, у яких представлений предметно-побутовий орнамент: „бочечки і дубовий лист”, „грабельки”, „вітряки”, „човники”, „штани”, „драбинки”, „пальці”, „руки”. Цікавими є космічні мотиви з назвами: „місяць”, „сонечко”.

Декілька графічних ілюстрацій писанок із зібрання Житомирського краєзнавчого музею

Розквітлий день прийма святе причастя
Із чаші сонця, з Божої руки,
І від такого райдужного щастя
Нам видається шлях тяжкий легким.

Підсніжники і котики вербові,
І білизна кори сочних берез,
І радість в кожній думці, в кожному слові:
Христос воскрес! Христос воскрес!

Земля сьогодні ніби легше дише
І хмари розпливаються з небес,
І перші птахи будять ранню тишу:
Христос воскрес! Христос воскрес!

У тюрмах, у лікарнях, на чужині –
Там, де печаль, як дотик гострих лез, –
Вже й ніби мук не чується, бо нині
Христос воскрес! Воістину воскрес!

Хрстосуюсь із недругом і другом,
Мій гнів сьогодні непомітно щез,
І радість, хоч на день, змінила тугу,
Лише на день, в який Христос воскрес!

(Михайло Ситник - духовна поезія)

Використана література:

1. Антонович С. А., Захарчук-Чугай Р. В., Станкевич М. Є. Декоративно-прикладне мистецтво. – Львів: Світ, 1993. – 272 с.
2. Асафьев Б. Речевая интонация. – М., Л., 1965.
3. Бабич Н. Д. Основи культури мовлення. – Львів: Світ, 1990. – с. 200-202.
4. Верховинець В. Весняночка. – К.: Муз. Україна, 1979. – 339 с.
5. Волинь – Житомирщина /Історико-філологічний збірник з регіональних проблем за ред. В. Єршова, В. Мойсеєнко. – Житомир, 1998. - № 3. – 97 с.
6. Гомозова Ю. Б. Калейдоскоп чудесных ремесел. – Ярославль: Академия развития, 1999. – 208 с.
7. Дитячі пісні та речитативи // Упоряд. Г. В. Довженок, К. М. Луганська. – К.: Наукова думка, 1991. – 448 с.: с нот.
8. Довженок Г. В. Український дитячий фольклор (віршовані жанри). – К.: Наукова думка, 1981. – 170 с.
9. Колесса Ф. Шкільний співаник. – К.: Муз. Україна, 1993. – 224 с.
10. Леонтович М. Д. Практичний курс навчання співу у середніх школах України. – К.: Муз. Україна, 1989. – 134 с.
11. Лисенко М. Збірка народних пісень. – К.: Муз. Україна, 1994. – 96 с.
12. Смоляк О. С. Український дитячий музичний фольклор. // Підручник-хрестоматія для викладачів та учнів. – Вип. 1. – Тернопіль: Лілея, 1998. – 145 с.
13. Степовий Я. Проліски. – К.: Муз. Україна, 1983. – 248 с.
14. Стеценко К. Хорові твори. – Т. 1. – ч. II. – К.: Мистецтво, 1963. – 145 с.
15. Українська мова. // Енциклопедія. – К.: Укр.. енциклопедія Ім. М. П. Бажана, 200. – С. 210-211.
16. Українські свята. – Львів: Панорама, 2003. – 264 с.
17. Українські свята. Ілюстрований посібник /Упорядник Л. С. Стецько. – Львів: Панорама, 2003. – 268 с.